

ROČNÍK LIX

LEDEN/ÚNOR 2004

1/2

HLAS PRAVOSLAVÍ

OBSAH

Z DUCHOVNÍCH ZAMYŠLENÍ _____	3
CESTA DO EGYPTA _____	5
PRAVOSLAVNÝ POHLED NA SVĚT _____ jeromonach Serafím (Rose)	8
ARCHIMANDRITA KIRILL _____	11
STAREC PASIJ _____	13
DĚJINY MNIŠTŮVÍ V RUMUNSKU _____ nový seriál o pravoslavném mnišství	15
PRAVOSLAVNÝ CHRÁM SVATÉ TROJICE V ROKYCANECH _____	16
ZESNULÉMU OTCI DUCHOVNÍMU JIŘÍMU TOMÁŠKOVÍ _____	18
PANYCHIDA _____	20
NOVOROČNÍ ÚVAHA _____	20
DVĚ NOVÉ KNIHY NAŠICH VLADYKŮ _____	21
PRVNÍ PRAVOSLAVNÝ CHRÁM NA KUBĚ _____	22
Z PROGRAMU ARCIBISKUPA VLADYKY KRYŠTOFA V ÚNORU A BŘEZNU 2004 _____	23
JÁKOBOVI SE RODÍ DĚTIČKY _____	23

*Foto na titulu:
Výroční panychida za vladyku metropolitu
Doroteje*

Velký Bůh

*Velký Bože nestvořená láska
kdo Tě zná a kdo Ti sílu dal?
Srdce lidské je tvým věčným keřem,
který hoří, láskou plápolá.*

*Duše má je v Tobě zakotvena
je to smlouva lásky bez okovů,
je to slovo, které má mou duši,
život Tvůj je skálou mou.*

A. H.

Vykročte do nového roku!

Milí mladí čtenáři,

Přišel opět nový rok. Jistě se v něm dočkáme mnohé radosti. Ta ale přijde, když se sami přičiníme – budeme poslouchat rodiče a budeme jim pomáhat. Budeme se pilně učit. Budeme si radostně a šťastně hrát, dělat co nás baví a v čem je nám dobře.

Věřte, že v tom všem nám pomáhá Božský Spasitel, Pán Ježíš Kristus, který pro naše vykoupení zemřel na Kříži, vstal z mrtvých, stal se naším Pánem a cestou, po které máme kráčet. Není to těžké, ale musíme při tom být důslední a zásadně dodržovat a uskutečňovat své dobré úmysly.

Váš Čestmír Gorazd Kráčmar

Z DUCHOVNÍCH ZAMYŠLENÍ SV. NEKTARIJE EGINSKÉHO

Cesta štěstí

Nic není nad čisté srdce, protože čisté srdce se stává trůnem Božím. A co je slavnější než trůn Boží? Nepochybně nic.

„Jaké spojení chrámu Božího s modlami? My jsme přece chrám Boha živého. Jak řekl Bůh: ‚Budu přebývat a procházet se mezi nimi, budu jejich Bohem a oni budou mým lidem.‘ “ (2. Kor. 6, 16)

Kdo je tedy šťastnější než lidé s čistým srdcem? Jaké blaho jim může být vzato a o co více mohou přijít? Nejsou všechny charismatické dary Ducha svatého v těchto blažených duších. Co více potřebují? Nic! Doopravdy nic! Protože mají v srdcích největší blaho – samotného Boha! Jak bloudí lidé, kteří hledají štěstí daleko od sebe, v cestování, v bohatství, ve slávě, v majetku, ve světských potěšeních, v pomíjivé slávě a v každé jiné marnosti, která končí hořkostí. Stavba věže štěstí mimo naše srdce se podobá stavbě na místě s neustálým zemětřesením. Dům na takovém místě velmi brzy spadne.

Bratři moji, štěstí se nachází v nás samých, v našem nitru a blažený je ten, kdo to pochopil. Prozkoumejte svá srdce a přemýšlejte o svém duchovním životě. Neztratili jste důvěru v Boha? Trpí vaše svědomí, když přestupujete zákony Boží? Kritizuje také vaše nepravosti, lži a porušování povinností vůči Bohu a bližním? Přemýšlejte, zda nemáte srdce naplněné zlobou a nevodí vás po cestách nedobrých a nesprávných? Bohužel ten co zanedbal své srdce, ochudil se o vše, ztratil veškeré blaho a upadl do velkého trápení. Vyhnal ze svého srdce radost a naplnil jej hořkým žalem a smutkem. Vyhnal klid a mír, přijal strach a chvění. Vyhnal lásku a přijal nenávisť. Ztratil tak všechna charismata Ducha svatého, která mu byla dána ve svatém křtu a přivlastnil si skutky zla, jež dělají člověka ubohého a slabého.

Bratři moji, mnohomilostivý Bůh chce vaše štěstí, mír a blaho pro nás v tomto i věčném životě. Proto založil pro záchra-

nu světa církev, která nás očisťuje od hříchu, osvěcuje a sblížuje s Ním, abychom tak získali Jeho požehnání. Církev má svou náruč otevřenou pro všechny. Utíkejme se k ní, když máme zlé svědomí. Je připravena nám pomoci, posílit nás a sejmut z nás naše břímě. Nakonec nás naučí důvěře v Boha, naplní naše srdce štěstím a blažeností.

Neviditelný boj

Cílem života je dokonalost a svatost. Být dětmi Božími a dědici království nebeského. Budme opatrní a pečliví, abychom se na úkor přehnané péče o přítomnosti nepřipravili o budoucnost. Nenechme si starostmi o přítomnost zničit cíl svého života. Půst a všenoční bdění, ani jiné modlitby nepřináší plody obecného duchovního vzepětí, neboť nejsou cílem našeho bytí, ale jen prostředky k jeho dosažení. Ozdobte své lampy ctnostmi.. Bojujte, abyste očistili své duše od vášní, nečistoty a hříchu. Udržujte je panensky čisté, nevinné, aby do nich mohl vstoupit svatý Duch s Božími dary. To je naše hlavní starost a péče. O to se musíme vroucně modlit.

Hleďte každý den Pána ve svých srdcích a ne mimo něj. Jakmile Jej najdete, zastavte se v bázni a údivu jako cherubíni a serafíni, neboť se vaše srdce stalo trůnem Božím. Aby se to však mohlo stát, musíte se poklonit až k zemi v pokoře, protože se Hospodin odvrací od pyšných, ale navštěvuje a miluje pokorné. Proto také říká: „Všechny tyto věci učinila moje ruka. Tak vznikly všechny tyto věci, je výrok Hospodinův. Laskavě pohlédnu na toho, kdo je utištěný a na duchu ubitý, kdo se třese před mým slovem.“ (Iz. 66, 2)

Boj je užitečný, pokud poznáme své slabosti a přiznáme si je. Kdo se nepostaví před pomyslné zrcadlo svého svědomí, kdo duchovně nebojuje, nepozná sebe samého. Dávejte také pozor i na malé nedostatky. Pakliže se nepozorností dopustíme hříchu,

nepropadejme beznaději, ale hned se obraťme k Bohu o posilu. Velký žal v sobě skrývá hrdost. Přehnaný žal a beznaděje jsou ale velmi škodlivé a nebezpečné, mnohokrát je vyvolávají temné síly, aby nás odvrátily od neviditelného boje za čistotu duše.

Naše nedostatky máme v sobě velmi hluboko zakořeněné, mnohé jsou i zděděné. Nejde vše zničit najednou. S lítostí, trpělivostí, pokorou a důsledností se však vždy může najít cesta k dokonalosti. Je dlouhá a těžká. Modlete se k Bohu, aby vás posiloval. Mějte pevnou víru, trpělivě po každém pádu vstaňte a rychle běžte dál. Nepřešlapujte na místě jako malé děti. Neplačte a neřnujte. Buďte vždy bdělí, abyste neupadli do pokušení. Nepropadejte beznaději pokud se během jednoho dne dopustíte mnoha hříchů. Některé jsou hluboko ve vaší přirozenosti, některé jsou ze zvyku. Čas a důslednost vám pomůže nad nimi zvítězit. Nic at vás nesvede k beznaději.

Pokušení

Pokušení Bůh dopouští pro to, aby učinil zjevné naše skryté vášně, abychom nad nimi mohli zvítězit a tak uzdravit svou duši. I to je Boží milost. Proto důvěřujte v Boha a prosťte Jej o pomoc, aby vás posiloval při vašem zápase. Naděje v Boha nikdy nevede k beznaději. Pokušení přináší pokoru. Bůh vždy dopouští jen taková pokušení, která jsme schopni unést. Budme pozorní, abychom se sami neuváděli do pokušení. Svěrmě se do vůle Boží a důvěřujte mu. Přinese nám to klid a uvolnění. Po zkouškách vždy přichází duchovní radost. Hospodin zvláště bdí nad těmi, kteří trpí a pokorně snášejí všechny zkoušky a bolesti z lásky k němu. Nepropadejte lítosti, pokud se vám stává opak toho po čem touží vaše vůle, i když je spravedlivá. Takový žal bývá příznakem sobectví.

Dejte si pozor na trápení, které vzniká při pečlivém a správném konání. Je to pokušení. Jen skutečný žal je ten, pokud se soužíme nad svými nedostatky, které najdeme ve svém srdci. Žádný jiný žal nemá nic společného

s Boží milostí. Chraňte všemožně ve svém srdci radost svatého Ducha a nedovolte zlému vstoupit do vašeho srdce a vlévat do něj hořkost. Buďte neustále ostražití, aby se ráj vašeho srdce neproměnil na peklo.

Smíření

Pokoj je Boží dar. Vrchovatě jej mají ti, kteří jsou s Ním smíření a konají Jeho vůli. Pokoj je světlo, které zahání hřích, který sídlí ve tmě a v šeru. Jeden jediný hřích může rozbourit vlnu vášni. Chraňte se toho. Zvítězíte-li nad pokušením, pocítíte vlnu nové radosti a klidu ve své duši.

Pokud prohrájete, nedej Bože, pak se zrodí smutek a mnoho trápení. Pokud po tvrdém boji vyhrajete, opět přijde pokoj a mír do duše.

„Usilujte o pokoj se všemi a o svatost, bez níž nikdo nespatri Pána.“ (Žid. 12, 14) Požehnaní nespočine ve zlomeném a nenávisném srdci. Nenávist dlouho v duši přetrvává a vytváří nepřátelství, zvláště nenávist vůči bližním. Proto se snažme o rychlý návrat k přátelství a udobření se svými bližními, bratry, abychom nepřišli o Boží milost, která je požehnaním srdci. Ten, kdo má klid v duši, je smířený se sebou samým, ten je smířený i se svými bližními a s Bohem. Každý takový člověk oplývá požehnaním, protože v něm přebývá samotný Bůh.

Křesťanská šlechetnost

Křesťané mají, podle Božího řádu, usilovat o svatost a dokonalost. Oboje se získává po malých kapičkách, jako chladivá rosa naplňuje hlubinu křesťanské duše. Odtud pak vychází myšlení, přání, slova a činy. Tímto způsobem Boží milost z duše vytéká a rovná lidský charakter.

Křesťan má být šlechtný ke všem. Jeho slova i činy oduševňuje milost svatého Ducha. V jeho duši přebývá a svědčí o vskutku křesťanském, způsobu života, jímž oslavuje Boží jméno.

Kdo je strážlivý ve slovech, je strážlivý i v činech. Kdo zkoumá slova, která hodlá říci, zkoumá i činy, jež chce udělat skuteč-

ností. Nikdy nepřekračuje hranice šlechetného chování.

Všechna slova opravdových křesťanů vynikají jemností a šlechetností. Dokáží zrodit lásku, přinášejí pokoj a radost. Naopak slovní hrubost rodí nenávisť, nepřátelství, zmatek, hoře a války.

Nechť jsme vždy šlechetní. Nikdy ať se naše rty neposkrvní zlými slovy, slovy neosolenými Boží milostí. Ale ať jsou naše slova požehnaná a dobrá, aby svědčila o duchovní úrovni a o naší šlechetnosti v Kristu.

Láska

Snažte se o lásku. Žádejte každý den od Boha lásku. Spolu s láskou přichází i blaho a všechny ctnosti. Milujte, abyste byli i vy milováni od jiných a jinými. „Také my jsme poznali lásku, kterou Bůh má k nám, a věříme v ni. Bůh je láska, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.“ (1. Jn 4, 16)

Dávejte dobrý pozor na vaše mezilidské vztahy. Ctěte jeden druhého, jako nádobu plné milosti a obrazy Boží. Nehleďte na krásu těla, ale na krásu duše. Vnímejte každý záchvěv lásky a ohřívajte jím svá srdce. Protože pokud se srdce neohřívá čistou modlitbou, je láska v nebezpečí stát se tělesnou a nepřirozenou. Je nebezpečné zabít rozum a spálit své srdce.

Musíme zkoumat každodenně naše srdce, zda je naplněné láskou ke Kristu. Bďte a plňte své srdce touto láskou a držte ji čistou. Jen tak se ochráníte od působení zla a křesťanskou lásku nikdy neproměníte na lásku jen citovou.

Slavosloví

Křesťan musí slavit Boha svým tělem i duší. Vždyť obé patří Bohu. Nemůže ani tělo, ani duši znesvěcovat a potupovat. Je třeba je používat jako svátosti, s velkou vděčností. Kdo myslí na to, že tělo a duše patří Bohu, má úctu a tajemný strach o obojí dary. Drží je v čistotě a neporušenosti a v obecnství se svým Stvořitelem, který obé posvěcuje a posiluje.

Člověk slaví Boha svým tělem i duší především, když pamatuje na Boží milost a spojení s Ním. Také pokud spojuje svoji vůli s vůlí Boží, aby stále konal dobro. Každý takový člověk již nežije pro sebe, ale pro Boha. Pracuje pro království Boží na zemi. Slaví Boha ve všem, slovy i skutky. Jeho činy jsou pro dobro bližních a oslavuje Boží jméno. Svůj život posvěcuje Božím světlem a všem ostatním svítí tmě. Tak jeho snažení směřuje k Bohu a stává světlem poznání pro všechny.

přeložil arciepiškop Kryštof

CESTA DO EGYPTA

Oficiální návštěva Jeho Blaženstva Nikolaje, metropolitů českých zemí a Slovenska, patriarchátu alexandrijského a celé Afriky.

Oficiální návštěva Jeho Blaženstva metropolitů Nikolaje alexandrijského patriarchátu se uskutečnila ve dnech 15. až 20. října 2003 za doprovodu Jeho Vysokopřeosvícenosti arcibiskupa pražského Kryštofa, o. Václava Ježka, PhD. a diákona Vladimíra Kocvára. Na letišti v Káhiře Jeho Blaženstvo vладыky Nikolaje s doprovodem přivítal papež a patriarcha alexandrijský a celé Afriky Petr VII. spolu s metropolitou ermou-poleonským Nikolajem, biskupem babylon-

ským Theofilaktem a biskupem nitrijským Alexejem, patriarším duchovním správcem Káhiry a dalšími duchovními. Dále se uvítání účastnil atache řeckého velvyslanectví v Egyptě pan G. Chtzimichelakis, velvyslanec Kypru pan Faidon Anastasiou, generální konzul Řecka v Káhiře pan Herakles Astre-riadis, viceprezident řecké komunity v Káhiře pan B. Sarantinos a prezident pravoslavných arabsky mluvících křesťanů pan Robert Hosni. Večer se konala slavnostní doxologie

za doprovodu mnohočlenného byzantského sboru v chrámu svatých Konstantina a Heleny v Káhiře za účasti několika set věřících.

Patriarcha alexandrijský ve svém pozdravném projevu mimo jiné řekl: „Váš příjezd je vyjádřením jednoty církve, pro kterou pracujeme všichni na celém světě a v dějinách ji představují místní autokefální pravoslavné církve. Prostřednictvím vaší návštěvy se jednota Kristovy církve upevňuje.“ Metropolitai Nikolaj se ve své odpovědi zmínil o účasti patriarchy alexandrijského Petra VII. před třemi lety na jeho intronizaci. Dále podtrhl vklad alexandrijské církve při realizaci jednoty pravoslavných církví. Obzvláště dojemně vyzněla zmínka o mučednické cestě pravoslavné církve českých zemí a Slovenska v posledních letech a o úsilí oživit a duchovně prohloubit církevní život.

Následovala oficiální večeře, kterou na počest významného hosta a jeho doprovodu uspořádal alexandrijský patriarcha v restauraci La Pacha na lodi zakotvené v řece Nilu. Zaznělo při ní mnoho srdečných slov, byla zdůrazněna snaha prohlubovat vzájemnou lásku, bratrství a mír mezi národy.

Následujícího dne ve čtvrtek 16. října pokračoval program oficiální návštěvy v Káhiře přijetím u koptského patriarchy Senudy. Během rozhovoru Jeho Blaženstvo vладыka Nikolaj zdůraznil význam misijního díla církve v obou republikách v životě církevních obcí.

Po té následovala prohlídka muzea v blízkosti památných egyptských pyramid. Dále naše delegace navštívila monastýr svatého Jiří, který je vzácný tím, že na jeho místě přebývala svatá rodina, když musela prchnout před zlobou krále Heroda z Palestiny. V monastýru jsou uloženy také mučící nástroje, kterými byl trýzněn svatý veliký mučedník Jiří Vítězný. Po doxologii a přivítání vладыky metropolity Nikolaje a doprovodu představeným monastýru biskupem babyloňským Theofilaktem, prohlídce monastýru a nově zbudovaného muzea byl uspořádán v rezidenci patriarchy slavnostní oběd.

Večer naše delegace zhlédla káhirsou katedrálu svatého Nikolaje, která je v současné

Po božské liturgii v Alexandrii, uprostřed Jeho Blaženstvo vладыka metropolita Nikolaj, po jeho levici Jeho Svatost patriarcha Petr VII, a po pravici Jeho Vysokopřeosvícenost vладыka Kryštof.

době v generální rekonstrukci, a chrám arabsky mluvících pravoslavných křesťanů též zasvěcený svatému Nikolaji a s ním sousedící domov pro seniory zasvěcený přesvaté Bohorodici. Všude čekalo hosty srdečné uvítání. Při každém setkání byla zvláště zdůrazněna skutečnost, že rozdíl řeči i národností na africkém kontinentě nebrání nikomu žít a konat dobře pastýřské dílo právě ve společenství svatého alexandrijského patriarchátu. Nako nec si naše delegace prohlédla řecké národní školy i s přílehlým internátem a řeckou duchovním centrem. Na závěr dne byla řeckou komunitou uspořádána slavnostní večeře, na níž promluvil její předseda bratr Christo Kavali. Hovořil o společné cestě řeckých a arabských komunit dějinami patriarchátu a o jejich dobré spolupráci, která za posledních sto padesát let přinesla hojnost požehnaných duchovních plodů. Na jeho vystoupení navázal Jeho Blaženstvo metropolita Nikolaj hřejivými slovy křesťanské lásky a popřál pravoslavným křesťanům v Káhiře Boží požehnání, v pevném zdraví a radosti z dobrého díla.

Další den, v pátek 17. října, naše delegace spolu s Jeho Svatostí patriarchou Petrem VII. nejprve navštívila duchovní zastupitelství (podvorije) monastýru svaté Kateřiny na Sinaji, kde ji očekával a srdečně pozdravil monach Aron. Jeho Svatost patriarcha Petr vložil Jeho Blaženstvu metropolitu Nikolajovi

dějiny Sinajského monastýru i jeho současný život včetně podvorní v Káhiře. Vladyka metropolita Nikolaj patriarchovi poděkoval za výklad a ve svém krátkém vystoupení zdůraznil duchovní význam sinajského mnišství včetně péče monastýru o vzácné kulturní poklady, nesmírně významné pro pravoslavný svět a dějiny křesťanství vůbec.

Následovala návštěva chrámu Svatých archandělů v káhirské čtvrti Dacher. Za přítomnosti velkého množství pravoslavných Arabů se zde konala doxologie, po níž naši delegaci oslovil duchovní správce chrámu archimandrita Ilias Chabit. Ve své řeči otec Ilias vyjádřil velkou radost z toho, že může uvítat nejvyššího představitele autokefální církve v českých zemích a na Slovensku v chrámu, kde se arabští věřící modlí s požehnáním a pod záštitou svatého alexandrijského patriarchátu. Po pozdravech obou nejvyšších představitelů církvi alexandrijské i českých zemí a Slovenska přijali z jejich rukou všichni přítomní archierejské požehnání. Poté arabští pravoslavní věřící své hosty doprovodili do přilehlé budovy určené pro setkávání věřících, kde pro ně uspořádali společný oběd.

Odpoledne delegace navštívila světoznámé káhirské muzeum a přijala pozvání pana Daki Patsali k večerní projížďce po Nilu.

Další den v sobotu 18. října se Jeho Svatost patriarcha Petr VII. s hosty vrátili do Alexandrie. Po ubytování předseda řecké

komunity bratr Charalambos Katsibris pozval hosty na oficiální oběd. Patriarcha Petr VII. představil v uvítací řeči přítomným naši delegaci. Předseda Katsibris pak pohovořil o historii města a vřelými slovy podtrhl význam spolupráce komunity s patriarchátem a také s řeckým státem. Na závěr vyznamenal Jeho Blaženstvo metropolitu Nikolaje upomínkovou plaketou.

Vladyka Nikolaj srdečně poděkoval za pohostinství i vyznamenání, kterého se mu dostalo. Připomněl význam řecké kultury a křesťanství, které na naše území přinesli svým misijním dílem svatí věrozvěstové Cyril a Metoděj. Hned po skončení oběda byli hosté pozváni k prohlídce obnoveného chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice a k návštěvě blízké patriaršské rezidence. Vpozdvečer navštívili světoznámou alexandrijskou knihovnu a poklonili se svatým ostatkům v patriarším chrámu svatého Sávy, v němž jsou nyní provizorně umístěné kanceláře patriaršátu. Oba vysocí církevní představitelé spolu setrvali v přátelském rozhovoru v patriarším kabinetu a předali si upomínkové dárky. Poté následovala večere ke cti vzácné návštěvy v monastýrské trapéze.

V neděli 19. října Jeho Svatost papež a patriarcha Petr VII. a Jeho Blaženstvo metropolita Nikolaj sloužili spolu s dalšími archijereji a duchovními archierejskou svatou liturgií v patriarším chrámu svatého Sávy alexandrijského v Alexandrii. Svaté liturgii byli přítomni představitelé řeckého velvyslanectví i další významní hosté. Mnoho řecky i arabsky mluvících věřících vyslechlo kázání Jeho Svatosti patriarchy Petra VII., ve kterém osvětlil význam církve jako duchovní matky věřících. Církev, řekl dále patriarcha, je viditelným Tělem Kristovým a vede věřící ke spáse a věčnému životu.

Jeho Svatost patriarcha Petr VII. po ukončení sv. liturgie pozdravil naši delegaci. Jeho Blaženstvo vladyka Nikolaj ve své odpovědi poděkoval vřelými a srdečnými slovy za pozvání i velmi milé pohostinství. Zdůraznil dále, jak jej potěšila účast Jeho Svatosti patriarchy na jeho intronizaci v Prešově v ro-

Chrám sv. Jiřího Vítězného, velikučedníka v Káhiře. V podzemí vězení a místo mučení sv. Jiří.

ce 2000, a zmínil se o spolupráci obou církví v misijním působení a o vzájemném předávání zkušeností v pastýřském díle. Nakonec předal hostiteli nejvyšší církevní vyznamenání naší církve Řád svatých Cyrila a Metoděje I. stupně. Jeho Svatost patriarcha Petr VII. daroval vladykovi metropolitovi na památku jeho návštěvy v Alexandrii pastýřskou hůl ze slonové kosti. Pozdravné projevy a děkování pokračovaly ještě při společném obědě, který byl, podle vyjádření Jeho Svatosti patriarchy Petra VII., pokračováním společné slavné svaté eucharistie. Potrava duchovní se tak proměnila i v potravu tělesnou.

Večeři na rozloučenou s naší delegací uspořádal prezident řecké Lodařské asociace pan Edmondos Kasimatis. Při svém vystoupení pohovořil o historii asociace, vyjádřil radost ze vzácné návštěvy a předal Jeho Blaženstvu metropolitu Nikolajovi upomínkové předměty. Vladyka metropolita poděkoval vřelými slovy za pohostinství i dárky a popřál všem přítomným zdraví, Boží požehnání a úspěchy ve všem konání pro svatou pravoslavnou církev.

Poslední den pobytu v Egyptě 20. října Jeho Blaženstvo vladyka metropolita Nikolaj s doprovodem společně posnídal s Jeho Svatostí patriarchou Petrem VII. a dalšími alexandrijskými archijereji, vladykou metropolitou pilusijským Irinejem a vladykou nilopolským Georgiosem. Během snídaň oba představitelé hodnotili průběh návštěvy a zdůraznili její historický význam. Poté naše delegace za doprovodu vladyky nilo-

Návštěva muzea u pyramid v Káhiře. Zleva: pan B. Sarantinos, vladyka Kryštof, metropolita Nikolaj, diakon Vladimír, patriarcha Petr VII. a vladyka Theofilaktos.

polského odcestovala do Káhiry, kde byli uvítáni vladykou nitrijským Alexijem a vladykou babylonským Theofilaktem, dalšími duchovními a představiteli města.

Po společném obědě vladyka metropolita Nikolaj a ostatní členové delegace odcestovali v doprovodu metropolity ermupolského Nikolaje a výše uvedených vladyků a duchovních na letiště. Tam se s nimi přišli rozloučit také představitel řeckého velvyslanectví v Egyptě a řecké komunity pravoslavných věřících.

Oficiální návštěva alexandrijského patriarchátu prohloubila naše dobré vztahy s řeckým pravoslavným světem a byla dokladem toho, jak veliké vážnosti se dostává naší autokefální pravoslavné církvi v zahraničí.

archiepiskop Kryštof

PRAVOSLAVNÝ POHLED NA SVĚT

Pravoslavný světonázor

Jestliže vidíme ve světě jak dobré tak zlé, pak můžeme mít pravoslavný názor na svět. To znamená mít pravoslavný pohled na celý život, nejen na úzce vymezené církevní otázky. V dnešní době je velmi rozšířený nesprávný názor, že stačí mít Pravoslaví ohraničené budovou církve a normální „pravoslavnou“ činnost, jako je modlitba

jeromonach Serafím (Rose)

nebo přežehnání se znamením kříže v stanovenou dobu. Ve všem ostatním je dle tohoto mínění možno žít jako všichni ostatní. Účastnit se beze všech problémů života a kultury současnosti, pokud se nedopusíme hříchu.

Každý, kdo pochopil hloubku Pravoslaví, jaké jsou povinnosti opravdového pravo-

slavného křesťana a jaké totalitní požadavky nám klade současný svět, snadno pochopí, jak je takový názor mylný. Buď jsi pravoslavný v jakoukoli dobu každého dne, v jakékoli životní situaci nebo nejsi pravoslavný vůbec. Naše pravoslaví se neprojevuje jen v našich přísně religiózních názorech, ale i ve všem, co děláme a říkáme. Většina z nás si téměř neuvědomuje křesťanskou zodpovědnost za světskou stránku života. Člověk se skutečně pravoslavným světonázorem žije libovolnou část svého života jako pravoslavný.

Položím zde proto otázku: jak můžeme v našem všedním životě mít a udržovat si pravoslavný pohled na svět?

První a nejzřejmější způsob je být v neustálém styku s pramenem křesťanské výživy. Se vším, co nám Církev podává pro naše prosvícení a spásu. Jsou to církevní služby a svaté Tajiny, svaté Písmo, životy svatých a spisy svatých otců. Je třeba číst knihy, které jsou na naší úrovni chápání a uplatňovat učení Církvě v jednotlivých životních situacích. Tehdy se projeví blahodárné a budou nás křesťansky proměňovat a napravovat.

Často však na nás tyto základní křesťanské prameny plně nepůsobí nebo na nás nemají vůbec žádný vliv. To proto, že ve vztahu k nim a ke křesťanskému životu, který mají inspirovat, nezaujímáme správné stanovisko. Dovolte mi nyní říci, jaký má být náš postoj, jestliže z nich chceme získat opravdový prospěch a jestliže se nám mají stát počátkem autentického pravoslavného světonázoru.

Především – křesťanská duchovní potravina je ve své podstatě živá a vyživující. Jestliže je k ní náš přístup čistě teoretický a knižní, pak se od ní nedočkáme těch blah, která nám může poskytnout. Jestliže čteme pravoslavnou literaturu a zajímáme se o Pravoslaví jen kvůli získání informací nebo abychom se mohli pochlubit znalostmi před ostatními, nevidíme podstatu.

Když se učíme příkázání Boží a Jeho zákon Církvi jen proto, abychom „správně“ jednali a soudili „nepravosti“ ostatních, nevidíme podstatu. To vše musí mít vliv nejen na naše ideje, ale i bezprostředně se dotýkat našeho života a měnit ho. Ti, kteří spoléhají na povrchní znalost zákonů, kánonů a pravidel, nemohou v jakkoli velké lidské krizi obstát. Pevnými se ukáží ti, kterým pravoslavné vzdělání dalo vědomí pravého křesťanství, ti, jejichž pravoslaví se nachází v srdci a je schopné dotknout se i jiných srdcí.

Není nic tragičtějšího než vidět člověka, který vyrostl v Pravoslaví, má ponětí o katechismu, čte životy svatých, má představu o obecných cílech Pravoslaví, chápe některé společné bohoslužby a při tom si neuvědomuje, co se kolem něho děje. Takový člověk předkládá svým dětem život ve dvou kategoriích. První – jak žije většina, druhá – jak žijí pravoslavní o nedělích a kdy se čte jaký pravoslavný text. Je-li dítě vychováváno takovým způsobem, pak si nejspíše Pravoslaví nevybere. To bude pouze malou částí jeho života. Protože život dneška je velice svůdný a velmi mnozí k němu směřují, úmyslně mění

skutečnost – když se člověk nenaučil jak se bránit tomuto škodlivému vlivu a jak využít přednosti toho dobrého, co je ve světě.

V tom smyslu musí být naše pozice přijatelnou a normální, tj. musí odpovídat reálným okolnostem a ne být plodem fantazie, útěku z života a odmítnutí hledět tvář v tvář nepříjemným jevům okolního světa. Vyvýšené a v oblacích se vznášející skleníkové Pravoslaví nepomůže lidem v jejich každodenním životě. Svět je tvrdý a svou hrubostí zraňuje duši. My musíme v první řadě odpovídat střízlivou křesťanskou láskou a porozuměním a nechat hesychiasmus a vyšší formy modlitby těm, kteří jsou k nim nadáni.

Naše stanovisko nesmí být egocentrické, ale musí být otevřené k těm, kteří hledají Boha a duchovní život. Dnes téměř všude,

kde vzniklo křesťanské společenství, hrozí pokušení je změnit ve společenství vzájemných blahopřání a nadšení z našich ctností a úspěchů, krásy církevních budov a bohoslužebných předmětů, velkoleposti našich bohoslužeb ba i čistoty našeho učení. Skutečný křesťanský život však byl již od dob apoštolských neoddělitelný od sdílení se s ostatními. Zvláště proto je Pravoslaví živé, že svítí ostatním a nemá potřebu zřizovat zvláštní „misionářský řád“. Zlouha pravého Pravoslaví je pouze to, co uchováme pro sebe a čím se chlubíme, když my mrtví pohřbíváme své mrtvé. V takovém stavu se nacházejí mnohé z našich pravoslavných farností. I ty, kde je mnoho mladých, pokud se hluboce nevžívají do své víry. Nestačí jen říkat, že mládež chodí do církve. Musíme se ptát, co do ní přináší a co si z církve odnáší. Pokud mladí nepřijímají Pravoslaví celým životem, je zbytečné říkat, že chodí do církve.

V této době musí být náš vztah k lidem vztahem lásky a odpuštění. Do pravoslavného života se dnes vplížila jakási necitelnost: „To je heretik, nestýkej se s ním!“, „Ten je možná pravoslavný, s jistotou to však nelze tvrdit!“ nebo „Tamten je zjevný špion!“ Nikdo nepopírá, že Církev je dnes obklíčena nepřáteli, a že jsou tací, kteří rádi využívají naší důvěry. Tak je to však od času apoštolů a v tomto praktickém stanovisku byl křesťanský život vždy riskantní. I když nás občas využívají a my musíme být ostražití, přesto se nesmíme vzdát našeho základního postoje lásky a důvěry. Bez něho ztratíme samotný základ našeho křesťanského života. Svět bez Krista je nedůvěřivý a chladný, křesťané musí být naopak láskyplní a otevření. Jinak v sobě ztratíme sůl Kristovu a budeme podobni světu, hodni vyvržení a pošlapání.

Trocha pokory při pohledu na sebe by nám pomohla být velkodušnější a odpouštět chyby druhým. Rádi druhé odsuzujeme za podivnost jejich chování, říkáme jim „cuckoos“ nebo „blázniví konvertité“. Zajisté, máme se chránit před nevyrovnanými lidmi, kteří mohou Církvi přinést škodu. Na druhou stranu, který opravdový pravoslav-

ný křesťan dnešní doby není trochu „bláznivý“? Neodpovídáme obyčejům tohoto světa. Jestliže ano, pak už nejsme opravdovými křesťany. Pravý křesťan se ve světě nemůže cítit ve své kůži, zároveň musí sobě i druhým připadat poněkud „bláznivý“.

V Sovětském svazu a v mnoha jiných zemích stačí k tomu, aby se člověk dostal do blázince, držet se ideálu křesťanství ne z tohoto světa nebo se nechat pokřtít jako dospělý. Tyto státy proslapávají cestu celému světu.

Nemusíme se tedy bát, když se k nám chovají jako k „poněkud pomateným“. Zachovávejme dále křesťanskou lásku a odpuštění, které svět nikdy nemůže pochopit, které však v hloubi srdce potřebuje a po kterých i touží. Konečně, naše křesťanské stanovisko musí být – nazvu ho z nedostatku vhodnějšího pojmenování – naivní. Dnes svět dává velký důraz na složitost, životní zkušenosti a profesionalitu. Pravoslaví nepřikládá těmto kvalitám žádnou hodnotu. Ubíjejí křesťanskou duši. Všechny však pronikají do Církve a do našeho života. Často slyšíme zvláště od nadšených konvertitů přání dostat se do velkých center Pravoslaví. Do chrámů a monastýrů, kde se scházejí tisíce věřících, rozhor se vždy vede na církevní téma a je tam cítit, jak důležité je Pravoslaví. Když se však podíváme na celkový obraz společnosti, je takové Pravoslaví jen malou kapkou v moři. V těchto velkých chrámech a monastýrech je tolik lidí, že se zdá, že Pravoslaví opravdu převládá. Jak často vidíme ony poutníky, potě co si splnili své přání a vrátili se z „velkých center Pravoslaví“, zasmušilí a rozčarovaní. Hlavu plnou světských církevních klevet plných odsuzování. Znepokojené tím, že se stali „pravoslavnými“ a světsky zkušenými v otázkách církevní politiky. Jedním slovem, ztratili svou naivitu, byli vyvedeni z konceptu svým okouzlením světskou stránkou církevního života.

Toto pokušení stojí v různých formách před námi všemi a my je musíme přemáhat. Nesmíme si dovolit přečeňovat to vnější v Církvi, ale vždy se musíme vracet k „jedinému potřebnému“, ke Kristu a spasení našich

duší od tohoto takového pokušení. Nesmíme zavírat oči před tím, co se ve světě i v Církvi děje – musíme to vědět kvůli nám samým.

Naše poznatky musí být střízlivé, prosté a přímočaré, ne komplikované a světské.

přeložil o. Patrik

ARCHIMANDRITA KIRILL

Slovo o modlitbě Efrema Syrského (1. část)

Drazí čtenáři, s radostí vám přinášíme výklad jedné z našich nejkrásnějších modliteb, modlitby ct. Efrema Syrského. Archimandrita Kirill zde odhaluje duchovní hloubku této modlitby, kterou se modlíme zvláště v období Velkého půstu. Zde je první ze čtyř promluv o archimandrity Kirilla. Kéž vám poskytne duchovní posilu.

Chraň mne od ducha lenosti, sklíčenosti, panovačnosti a prázdnomluvnosti.

Ve jménu Otce i Syna i Svatého Ducha!

Drazí bratři a sestry, během Velikého půstu slyšíme, jak po každé Božské postní bohoslužbě kněz čte krátkou, ale dojemnou modlitbu: „Pane a Vládce života mého, chraň mne od ducha lenosti, sklíčenosti, panovačnosti a prázdnomluvnosti. Ducha pak čistoty, pokory, trpělivosti a lásky daruj mi, služebníkmu svému. Ó Pane a Králi, dejž, abych viděl provinění svá a nedsuzoval bratra svého, jako blahoslaven jsi na věky věkův. Amen.

Tato modlitba se skládá z deseti proseb, avšak svou kajicností a schopností přivést člověka ke zkroušenosti srdce převyšuje mnohé jiné modlitby. Proto se čte o Velkém půstu, kdy nás Církev volá k obnově duše, k sebezpytování, ke zvýšenému modlitebnímu úsilí a pokání. K očistění od hříchů. Každé slovo této modlitby nachází ozvěnu v naší duši. Pomáhá nám poznávat naše neduhy, vede nás ke konání dobrých skutků a k modlitebnímu obrácení se k Bohu. K modlitbám o pomoc s našimi vášněmi. Sestavitel této

modlitby, ctihodný Efrem Syrský, celý život plakal, a proto je modlitba naplněna takovou hloubkou pokání a útěchy.

Ctihodný Efrem začíná svou modlitbu obrácením se k Bohu: „Pane a Vládce života mého...“ Boží Slovo nám odhaluje, že náš život je spojen s Bohem. Na něm závisí, jím je zachováván. V jeho milujících rukách je osud lidí dobrých i zlých a všeho stvoření. Nikdo a nic nemůže existovat ani den, ani hodinu bez síly Ducha Svatého, jehož moc dává život každé živé bytosti. Přítomnost Boha cítíme ve svém srdci, bez modlitby k Němu, bez jeho požehnání nemůžeme začít, konat ani dokončit žádné dílo na zemi. Bůh je skutečně Pán a Vládce.

V první prosbě prosí ctihodný Efrem Boha, aby jej chránil před duchem lenosti. Každý ví, co je lenost. Je to prázdnota, nezájem o život kolem nás a především o své spasení. Může člověka dovést až k apatii a depresím. V běžném i duchovním životě.

Vnější prázdnotu každý zná, neboť každý z nás je ve větší či menší míře touto duchovní nemocí zasažen, když se oddáme zahálce a nedbalosti v domácí modlitbě, zanedbáváme chození do chrámu nebo při modlitbě spěcháme, abychom se mohli oddat zahálce či světskému tlachání. Ovšem pokud tento neduh přemůže veškeré naše duševní síly, přichází závažný mravní, duševní stav. Člověk již nežije normálním, skutečným životem. Jeho duše již není naplněna životodárnými silami, které by mu

umožňovaly plnohodnotně žít a konat. Žije životem přízračným, neskutečným, nikomu neužitečným. Oddává se nesmyslným představám, prázdnému řečnění a bývá neschopný jakéhokoliv dobrého skutku.

Tato lenivá prázdnota nás odvádí od našeho hlavního zájmu – od naší spásy. Proto se modlíme, aby nás Pán chránil před tímto neduhem.

V druhé prosbě ctihodný Efrem prosí Hospodina, aby jej chránil před neduhem sklíčenosti. Sklíčenost je pochmurný tesklivý duševní stav, kdy člověk vidí vše pouze z té temné stránky. Z ničeho nemá radost, nic ho nebaví, vše se mu zdá nesnesitelné, na vše reptá, každá maličkost ho rozladí – jednoduše, samotné žítí se mu stává obtížným. Svátí Otcové učí, že tato sklíčenost má příčinu v prázdnotě, lenosti a slabé víře. V nedostatečném pokání ze svých hříchů. Ke sklíčenosti někdy může vést i hněv. Stejně tak když někomu ublížíme, když ztratíme bázeň před Bohem. Také prázdné řečnění nebo neúspěch v osobním životě, v práci a podobné nepřijemnosti.

Sama sklíčenost zároveň vede ještě k jednomu, ještě nebezpečnějšímu duševnímu stavu – beznaději, zoufalství. Tehdy se člověk zabývá myšlenkami na sebevraždu, dokonce začíná považovat sebevraždu za dobrou věc ve svém pozemském životě.

Propadat zoufalství znamená zpětrhat svazky s okolním světem a ztratit spojení s Pramenem našeho života – Bohem. „Už nechci žít, život nemá žádný smysl“, taková slova můžeme slyšet od člověka, který propadl zoufalství. Tento neduh je opravdu velice závažný, proto ctihodný prosí Pána, aby jej před ním chránil. Musíme se modlit vroucí, neustálou modlitbou, tak je nebezpečný! I sám Spasitel nás v Evangelii učí, když říká, že potřebí jest vždycky se modlití a neustávatí (Lk 18,1).

Vytrvalá, neustálá modlitba, vírou sjednocuje se silou modlitby i pomoc Boží, obnovuje spojení s okolním světem a chrání nás před sklíčeností. Spolu s modlitbou je třeba spojit i očišťování svědomí v Tajině pokání. Pak přichází blahodat Boží, posilující naše duchovní

síly. Čist duchovní knihy a žít podle přikázání Božích – to je to, co nás nejlépe ochrání před zhoubným duchem sklíčenosti.

Ve třetí prosbě ctihodný Efrem prosí Pána, aby jej chránil před duchem panovačnosti. Vášni panovačnosti je vlastní naší hříšné pyšné přirozenosti, která se projevuje ve všech oblastech lidského života. Například ve vztahu otce k rodině, vedoucího k podřízeným, učitele k jeho žákům, starších k mladším. Každý si přeje podřídit svému vlivu ostatní, diktovat jim svoji vůli. Takový duševní stav je v přímém rozporu s učením Evangelia, s učením Kristovým, který sám nám byl příkladem nejhlubší pokory a mnohokrát říkal, že kdo chce být velikým, ať je služebníkem všech (Mt 20,26–27, Mk 10,43–44, Lk 22,26).

S touto špatností je spojena skrytá, tajná pýcha, a proto pokud jsme ovládnáni vášní poučovat druhé, poučovat a obviňovat, ukazuje to jasně, že je naše duše v zajetí ducha mocichtivé panovačnosti. Takový člověk je nepřijemný pro celé své okolí a je sám zcela neschopný bojovat se svými vášněmi a špatnostmi. Proto se modlíme k Bohu a prosíme, aby nás chránil před panovačností a nedopustil, aby zcela ovládla naši duši.

Ve čtvrté prosbě ctihodný Efrem prosí Pána, aby jej chránil před duchem prázdnomluvnosti, která se týká prakticky všech lidí. Každý si rád pokláboší, ale dar řeči byl dán člověku proto, aby mohl ústy oslavovat Hospodina. Aby mohl jeden s druhým přebývat ve společenství. Aby mohl poučením sloužit jeden druhému. Známe velmi moudré lidové rčení, které praví, mluvití stříbro – mlčetí zlato. Této pravdy se drželi mnozí svátí, kteří uzavírali svá ústa, i když občas besedovali, aby dali poučení druhým.

Neustálým mluvením člověk pustoší svou duši, oslabuje ji a rozptyluje. Pohlédme na Spasitele, jak stručně dával rady a poučení! Modlitbu Páně tvoří pouze sedm prosieb a Blahoslavenství jsou v devíti verších. Andělé oslavují Boha krátce: „Svatý, Svatý, Svatý Hospodin zástupů!“

Jako nádoba, kterou často otvírají, nezachová pevnost a aroma i té nejdrahocennější

látky, která je v ní uschována, tak i duše člověka, který stále něco vykládá, není schopna zachovat to dobré a vylévá nakonec potoky odsuzování, zlořečení, pomluvy apod. Proto se Církev v pústu modlí: „Polož, Hospodine, stráž ústům mým, ostříhej dveře úst mých. Nedopouštěj srdci mému uchýliti se ke zlé věci“ (Ž140, 3–4). Jako plevel zaplevelí půdu a brání v ní růst dobrým bylinám, tak prázdňá, prohnílá slova ničí duši a nedají v ní růst dobrým myšlenkám a citům.

A tak, drazí bratři a sestry, poučení, skrytá v modlitbě ctihodného Efrema si pamatujme, uchovávejme a následujme je. Jistě získáme

blahodat Boží a staneme se milými svému Otci nebeskému, staneme se hodnými vidět Horní Jeruzalém a přebývat v blaženosti se všemi Nebeskými mocnostmi a dušemi spravedlivých.

Proto vždy a zvláště ve dnech Velikého pústu budeme co nejčastěji vzývat Pána: „Pane a Vládce života mého, chraň mne od ducha lenosti, sklíčenosti, panovačnosti a prázdnomlupnosti. Ducha pak čistoty, pokory, trpělivosti a lásky uděl mi, služebníku svému. Ó Pane a Králi, dejž, abych viděl provinění svá a neodsuzoval bratra svého, neboť blahoslaven jsi po věky věkův. Amen.

Přeložil Boris

STAREC PAISIJ

Starci byla vždy, v každé situaci, známa Boží vůle, i to, kdy je dobré ji odkrýt a kdy ne. Vždy mohl říci jak jednat. Jak jednat lépe, zvláště když šlo o problém, který neměl bezprostřední vztah k duchovnímu životu. Uvedu příklad. Jeden univerzitní profesor, lékař, se dlouho neúspěšně snažil rozhodnout, který ze dvou typů pro nemocnici nezbytných zdravotnických přístrojů má opatřit. Rozhodnutí bylo velmi obtížné a on nevěděl jak se rozhodnout. Jel ke starci a zeptal se ho. Starce mu odpověděl: „Vezmi tuto aparaturu, protože má tyto důležité funkce. Můžeš ji využít v tom a tom případě, její význam je v tom a tom a proto její využití je takové a takové. Otec Paisij, který nedokončil ani základní školu, hovořil jako specialista v oblasti vědy a techniky! Jestli nezískával posvěcení od Boha, odkud tedy?”

Starce se také vyznačoval darem bohosloví. Mnohonásobná Boží zjevení, která mu byla dána, možnost hovořit se svatými, s anděly, s Přesvatou Pannou, vidění nestvořeného světla – jej učinily opravdovým bohoslovem, který znal hlubiny Božích tajemství. Jeden univerzitní profesor bohosloví s nadšením vyprávěl před mnoha posluchači následující: „Po mnoha letech mé práce na univerzitě přede mnou zůstalo 10 teologických otázek, jejichž řešení jsem nenacházel. Tak

jsem si tyto otázky zapsal a rozjel se s nimi k otci Paisijovi. Za půl hodiny vyřešil všechny mé problémy!“

Vyprávět o starcových darech a duchovní síle by bylo možné velmi dlouho. Nemyslete, že zveličuji. Ne, je to tak. Kdo, když ne Bůh, jej ozdobil tolika dary! Stejně jako i Bůh je ničím neohraňčen, tak i jeho dary jsou bez konce.

Ze všech těchto darů na mne nejvíce působila jeho láska. Láska bez hranic, bez vnitřních pochybností, s naprostým sebeobětováním. Láska planoucí, sladká, mocná, Božská. Láska vylévající se z hloubky jeho duše, bez rozdílu přijímající do svého objetí dobré i zlé, přátele i nepřátele, blízké i vzdálené, hodné i nehodné, pravoslavné i jinoslavné, lidi i zvířata a dokonce i rostliny, ale především se obracející k Bohu. Byla to láska ne vycházející z člověka. Takovou lásku rodí v lidském srdci pouze Duch Svätý. Naše lidské „lásky“ jsou nicotné, sobecké a pomíjivé, Jsou egoistické a panovačné, a proto tak lehce přechází v antipatii a nenávist. S láskou starce jsou zcela nesrovnatelné.

Lidé byli přitahováni jeho dary a zvláště jeho láskou. Stovky lidí neustále navštěvovaly jeho kelii. Byl to neustálý proud návštěvníků. Starce na sebe bral jejich bolesti, strádání a problémy a zpět jim vracel svobodu, radost a pokoj. Tu a tam – jen on a Bůh věděli, v ja-

kém případě je to nezbytné – působil zvláštním způsobem, mocí danou mu Hospodinem. Pak řešil neřešitelné lidské problémy.

Na sta se počítají zapsaná svědectví o zázračných událostech spojených s otcem Paisijem. Tato svědectví vydala na celé svazky. Ale mnohem více je těch, která nikdy nebyla zapsána! O kolik více je toho, co starc šikovně skrýval! Starc Paisij – to byl dar daný lidem od Boha.

Jeho sláva překročila hranice Řecka. Aby jej spatřili a dostali od něj radu, přijížděli lidé z Austrálie, USA, Kanady, Německa i z Ruska, Rumunska, Francie a Afriky – odevšad. Byl znám po celém světě. A přitom ani rozhlas, ani televize, ani noviny, ani žádné jiné informační prostředky o něm prakticky nic neřekly. Média informují, často zveličeně, pouze o nedostacích církvě a vše dobré, podivuhodné, o čem nemohou šířit klepy, přecházejí mlčením. Ale Bůh zná své věrné děti. Zvěst o starci se šířila od člověka k člověku. Jeho slávu šířili ti, kteří byli udiveni jeho duchovností a zázraky. Zvěst o starci Paisijovi šířil sám Bůh.

Když opouštěl Svatou Horu, aby mohl vylehnout i ženy či nemocné, to znamená ty, kteří nemohli přijet na Athos, scházeli se na místě, kde přebýval, tisíce lidí, aby jim požeňal. Dlouhá řada parkujících automobilů se táhla více než kilometr. Lidé přijížděli a odjížděli jedni za druhými do ženského monastýru Svatého Jana Bohoslova v Suroti pod Soluní, kde obvykle starc přebýval. Tisíce si odnášely jeho požehnání.

Na tisíce se počítají i dopisy, které mu lidé posílali. „Buď problémy spojené s psychikou, rakovina nebo rozpad rodiny... Skutečně, jeden z těchto tří problémů. Ty trýzní dnešní lidi. O tom mi píš.“ Bolest přicházela ke starci buď s přicházejícím člověkem nebo v dopise. A on ji bral na sebe se sebeobětováním, s vroucím přáním. Cizí bolest

činil svou, protože miloval bližního. On nechtěl, nemohl stát stranou, když jiní trpěli. Pokud by to bylo možné a mohl by osvobodit jiné, vzal by na sebe jejich kříž.

Léčil všechny kolem, ale neprosil Boha o vyléčení sebe sama. Trpěl bolestmi. „Vydělám si pár duchovních grošíků na stáří“, – žertoval. Ještě za války mu omrzly nohy, jen zázrakem unikl amputaci a od té doby cítil neustálou bolest v chodidlech. „Doslova jako bych stál na hřebech... Chtělo by se přenést celou váhu těla na paty, na špičky, na stranu“, – dělal si legraci sám ze sebe. Nikdy se ale neposadil do stasidie. Celé všenoční bdění vždy stál. I takto učil mladší asketismu.

Starc Paisij řekl:

Nedávejme své srdce hmotnému.

„Otče, co máte na mysli, když říkáte: ‚Dejte práci své ruce a nohy, ale nedávejte jí své srdce?‘“

„Chci říci, že nemáme své srdce dávat materiálnímu. Jsou lidé, kteří se beze zbytku oddávají materiálnímu. Celý den se starají pouze o to, jak udělat tu či onu práci, ale o Bohu nepřemýšlí ani na okamžik. Nepoddávejme se tomu. Pracujte rukama, pracujte nohama, ale

nedovolte své mysli odklonit se od Boha. Nepoddávejte se hmotnému svou bytostí, svým vnitřním potenciálem, svým srdcem. V opačném případě se člověk stává modloslužebníkem. Nakolik je to jen možné, nedávejte práci své srdce. Dejte jí své ruce, dejte jí svůj rozum. Nedávejte své srdce věcem nicotným a neužitečným. Jak by jinak mohlo vidět Krista? Jestliže se srdce nachází v Kristu, i práce se posvěcuje. Člověk si uchová vnitřní svěžest duchovních sil, prožívá neustálou radost. Využívejte správně své srdce, neztrácejte je.

Pokud se srdce stará o malichernosti, nedostává se mu potom síly pro tu bolest, která za to skutečně stojí. Dávám své srdce tomu, kdo onemocněl rakovinou, to-

Starc Paisij

mu, kdo trpí, jsem znepokojen osudem dětí, které jsou v nebezpečí. Prosím Boha, aby je osvitil. I když mám návštěvu, mé srdce se soustředí na bolest druhého člověka, na lásku k němu. O vlastní bolesti se nezmiňuji. Takto se opouští vše vedlejší a člověk směřuje jinam.

„Otče, a to žádné práci nemáme dávat svou mysl a srdce?“

„Pokud jde o jednoduchou práci, můžeme ji vykonávat bez toho, abychom se jí neoddávali svou myslí. A jde-li o práci komplikovanou, složitou, je ospravedlnitelné občas se do ní ponořit svou myslí.“

¹⁾ duchovní povinnosti monacha „pneumatika kathikonta“, bohoslužby denního kruhu, kelejní pravidlo, poklony, čtení Písma svatého, svatootecké knihy a vše další, k čemu se každý monach navždy zavazuje.

DĚJINY MNIŠTVÍ V RUMUNSKU

VEDENÍ MONASTÝRŮ

Ve Valašsku se dlouho respektoval řád samovlastnictví. Později však začal být některými panovníky, pány a šlechtici porušován. Podle gramoty ekumenického patriarchy Jeremijáše II. z roku 1592 se voleb igumena směli účastnit pouze mniši žijící v daném monastýru a nikoliv šlechtici.

Mniši směli opouštět monastýr pouze pro užitek duše, pokud si přáli žít jako poustevníci nebo na svaté hoře Athos. Přestupky mnichů soudil igumen a sbor, těžší byly souzeny před panským stolicem. Igumeni velkých panských a šlechtických monastýrů měli, podobně jako v minulém století, právo soudit obyvatele monastýrských vesnic za jakýkoliv přestupek. Igumena volilo bratrstvo mnichů.

Igumenu pomáhal duchovní otec (někdy jich bylo více), který vedl život společenství (prostřednictvím bohoslužeb, svaté zpovědi apod.), a ekonom. Duchovnímu otci pomáhal eklisiarch, který pečoval o inventář chrámu, a kanonarch (zvláště o nedělích a velkých svátcích). Ekonom měl více pomocníků: pokladníka, klíčníka, který zásoboval potravinami, pomocníka, který měl na starost přípra-

Práci nesmíme nechat ovládnout pouze naše srdce.“

„Pomocí čeho se práce zmocňuje našeho srdce?“

„Pomocí čeho? Pomocí narkotik. Pokušitel uspává naše srdce, ovládá je prostřednictvím egoismu. Ale pokud je srdce oddáno Bohu i mysl přebývá v Bohu a mozek se stará o práci.“

„A co přesně znamená výraz „nepečování“?“

„Pokud pracuješ, nezapomínej na Krista. Pracuj radostně, ale mysl a srdce necht jsou u Boha. Nebude tě zmáhat únava a své duchovní povinnosti¹⁾ budeš moci plnit.“

vu a dozor v místnosti společného stolování, archondarie, který přijímal poutníky a ubytoval je, správce nemocnice a knihovníka.

V rumunských monastýrech byla modlitba vždy spojena s prací, proto měl každý mnich vedle účasti na bohoslužbách (jitřní, sv. liturgie, večerní, povečeří, půlnoční, zvláštní služby v době postní aj.) nějaké další zaměstnání.

Někteří byli vysvěceni na jeromonachy a jerodiakony, jiní opisovali manuskripty potřebné pro bohoslužby nebo pro vzdělávání ve společenství. V monastýrech, které měly školy, někteří mniši vyučovali. Další mniši pracovali v zemědělství, na polích, u zvířat, v sadech, ve vinařství, v monastýrských obchodech, starali se o odbyt produktů monastýru. V mnohých monastýrech existovaly různé ateliéry, kde se šilo oblečení pro mnichy, potkapy, rjasy, bohoslužebná roucha, obuv, jinde se vyráběly svíčky, potřeby pro monastýrské hospodářství. V ženských monastýrech monašky také tkaly a vyšívaly. Každý mnich musel mít svoji práci a tato zásada je v rumunských monastýrech respektována dodnes.

Velké monastýry měly značný majetek: pole s ornou půdou, louky, lesy, rybníky, mlýny, včelíny, domy atd. Tyto statky monastýry dostávaly darem od zakladatelů, věřících a také od šlechticů, kteří odcházeli na sklonku života do monastýrů.

Monastýry byly často pustošeny cizími vojáky, kteří vtáhli do země. Ve spisu ze Štefanice Vody z roku 1519 je uvedeno, že byl monastýr Tazlau vypleněn vojáky z maďarské země. Ve spisu rumunského monastýru Golgota z roku 1597 se píše, že byl monastýr pobořen a vypálen Turky. V dokumentu z roku 1533 je uvedeno, že byl monastýr Bystrita v Oltenii vypleněn maďarskými vojáky, kteří „řezali mnichy“.

Koncem 16. století byly mnohé monastýry ve Valašsku a v Moldávii vyňaty z poslušnosti církevnímu hierarchovi, pod něž místně příslušely, a byly podržovány některým monastýrům na svaté hoře Athos, na Sinaji, v Meteorách, v Řecku, na Kypru nebo jednomu ze čtyř patriarchátů: konstantinopolskému, alexandrijskému, antiochijskému a jeruzalémskému. Během třech století zasvětili rumunští a moldavští panovníci svatým místům nespočetné monastýry, skity a chrámy s jejich veškerým majetkem. Tyto rumunské monastýry a skity zasílaly příslušným svatým místům veškeré své příjmy a dostávaly se

pod jejich ochranu. Zpočátku se tak dělo z čistě křesťanské zbožnosti a později ze zvyku.

Za první takto zasvěcený monastýr můžeme považovat monastýr s chrámem sv. archanděla Michaela v Peri, který dali vévodové Balic a Dragoš z Maramureši v roce 1391 pod ochranu Konstantinopolskému patriarchátu a učinili jej stavropigiálním monastýrem. Stejnému patriarchátu podřídil v květnu 1394 Izachie z Mavrovlachie své monastýry Panagie a monastýr sv. Dimitrie.

Prvním monastýrem, který byl dán pod ochranou sv. hoře Athos (mon. Xenofon), byl pravděpodobně monastýr Zdralea nebo Rоба – brzy po r. 1500. V roce 1585 Mihnea Vođa Turcitul podřídil monastýr Plumbita Xiropotamu. Rumunští panovníci podporovali svatou horu Athos však již mnohem dříve – obnovili a založili na ní vícere monastýry a lávry, které vydržovali. Počínaje 14. století a konče počátkem 20. století nebyl žádný pravoslavný národ tak velkým ochráncem a dobrodincem svaté hory Athos jako Rumuni.

Z dalších monastýrů přešel mon. Bukovacul u Kraiova pod řecký monastýr sv. Varlaama v Meteorách, monastýr Golgota pod Meteory (v roce 1617), moldavský monastýr Secu pod Xiropotamul na Athosu, monastýr Bystrita pod Jeruzalém (r. 1687), atd. -*lud-*

PRAVOSLAVNÝ CHRÁM PŘESVATÉ TROJICE V ROKYCANECH

Typický pozdně renesanční chrám, jednodlní s polygonálním presbyteriem a opěráky po celém obvodu byl postaven protestanty r. 1609. V půdorysnem a prostorovém uspořádání vycházejícím z gotiky, s renesančními portálky a zejména velkými štíty dle vlivu severské renesance. Tento chrám sloužil jako jediný farní evangelický kostel v Rokycanech až do roku 1624, kdy byl násilně přebrán po protireformaci latinskou církví.

Poté byl využíván jako hřbitovní kostel s nepravidelnými bohoslužbami. Po opravě v roce 1972 si již zdejší děkanství vystačilo

se službami pouze v kostele Panny Marie Sněžné na náměstí a chrám, jenž se nachází mezi nádražím a Plzeňskou třídou, tak zůstal zcela opuštěný.

Aby chrám nebyl zcela zničen, bylo nutno opravit střechu a památku tzv. „zakonzervovat“ pro příští roky. Díky aktivitám kulturních iniciativ a pomoci z Německa byla celá výměna střechy dokončena na jaře r. 2000.

Celkové náklady na tuto záchranu přesáhly 4 miliony Kč a investice tehdejšího majitele chrámu činila 320 000 Kč.

Pravoslavný chrám Přesvaté Trojice v Rokycanech

Zásadní a pro nás nejdůležitější zlom přináší podzim r. 2000, kdy Svatotrojický chrám přechází do výpůjčky nově vytvořené pravoslavné farnosti. Romští věřící lidé začali pozvolna s opravami a vedení církve našlo obětavého a dobrého člověka, který pravidelně splácí římskokatolické církvi již zmíněnou investici na záchranu střechy. Aktivně také pomohla plzeňská pravoslavná obec. Nastává tedy období oprav interiéru a konečně v únoru roku 2003 získává pravoslavná církevní obec v Rokycanech chrám do svého vlastnictví. Na jaře téhož roku se díky obětavé pomoci pravoslavných lidí z Rokycan, Plas, Kolína a chrámu Zvěstování přesvaté Bohorodice v Praze Na Slupi podařilo práce v interiéru dokončit.

17. června na „Třetí den Přesvaté Trojice“ je interiér chrámu slavnostně vysvěcen Jeho Vysokopřeosvíceností vладыkou archiepiskopem Kryštofem za účasti o. Jana Polanského z Plzně, o. Vladimíra Martince z Horšovského Týna, o. Zorana Drenovace z Kolína a duchovního chrámu.

Opravy ovšem pokračují, je dokončena kanalizační přípojka a připravují se plány na dokončení odvodnění a opravu venkovní fasády. Současná podoba chrámu září v barvách bílé-modré-zlaté. Stěny chrámu vystavují věřícím ikony světců a světlic až po hlavní ikony Pána Ježíše Krista a Přesvaté Bohorodice. Oltářní klenba je nebe poseté hvězdami a vystupujícími gotickými zlatý-

mi žebry. Vstup do tohoto svatého prostoru znázorňujícího nebe odděluje ikonostas. Plány ikonostasu byly pořízeny s ohledem na vžitou nízkou stavbu ikonostasu místní pravoslavné tradice a s ohledem a přáním umožnit všem přicházejícím věřícím pocit domovské církve. Ojedinelé však v pravoslavné tradici je zbarvení ikonostasu. V pravoslaví se modrá užívá k vyjádření již zmíněné nebeské duchovnosti, Boží přítomnosti a vlády. Toto zbarvení se užívá ponejvíce v oltářní klenbě či klenbě celého chrámu. V Rokycanech však modrý ikonostas připomíná Romům nalezení Boha a každému člověku, který do tohoto chrámu vstoupí, že Boží Syn sestoupil s nebe pro jeho spásu.

Carská vrata ikonostasu tradičně nesou ikony Zvěstování přesvaté Bohorodici, po pravé straně carských vrat nese ikonostas ikonu žehnajícího Spasitele a dále pak chrámovou ikonu Přesvaté Trojice. Po levé straně od carských vrat nalezneme ikonu Přesvaté Bohorodice s Ježíškem a dále ikonu sv. Jana Křtitele. Autorkou a dávkyní těchto originálů je sestra Larisa Thuinsová z farnosti kolínské.

Uprostřed první řady ikonostasu je umístěna Poslední Večeře Páně, po pravé i levé straně této ikony jsou další ikony svatých Apoštolů a svatých, jež představují modlitci se Církve Kristovu.

Horní centrální završení ikonostasu představuje báň – plamen víry – a nese uprostřed Mandilion, ikonu Přesvaté Bohorodice a ikonu sv. Mikuláše. Kříže nejsou dva postranní plameny a celý ikonostas je zakončen velkým osmikonečným křížem. Ikonostas je dílem výtvarníka Damiána Dudáše.

Svatý prestol a žertveník jsou darem katedrálního chrámu Svatých Cyrila a Metoděje v Praze. Samotným světitelem prestolu a tím, kdo první na něm sloužil Božskou liturgii, je svatý mučedník vладыka Gorazd. Liturgické náčiní a kadidelnici daroval chrámu Vysokopřeosvícený vладыka archiepiskop Kryštof. Veliký zaprestolní sv. kříž zakoupila pro chrám katolická diecézní charita z Ostravy a křišťálový lustr je darem

Uspenského chrámu v Praze na Olšanech. Ostatní vybavení a potřebný stavební materiál získali naši věřící v Rokycanech.

Na závěr je potřeba uvést, že Svatotrojičský chrám v Rokycanech den co den svědčí o odhodlání hrstky pravoslavných křesťanů jít po cestě Kristově.

Sláva Bohu za ty dary spásy!

Radostný zážitek prožívali všichni přítomní v chrámu Přesvaté Trojice v Rokycanech v neděli odpoledne 12. října t. r., kdy byla pokřtěna tříměsíční Rozálka, dcerka místního duchovního. Svatou Tajinu Křtu přijel posloužit vladyka Kryštof s doprovodem. Tímto vyjadřujeme velké poděkování.

o. David Dudáš

ZESNULÉMU OTCI DUCHOVNÍMU JIŘÍMU TOMÁŠKOVI

Je pozdě... a už není čas –

ó: na vše, co já chtěl Vám říci,

i mlčí v prázdnu teď můj hlas:

tož – radši pro Vás rožnu svíci.

Nechť ona hoří touhou jen:

Jak příslib ctěného Jezu Krista,

Neb pozemšťanům tento chystá:

Tam – kdesi v nebi věčná místa.

Kéž smrt se zdá co klamný sen!

Ač rozum všem tak dobře známý:

I pravou víru někdy známí,

přec v bázni šeptnu každý den:

„Nu, otče Jiří, Pán Bůh s Vámi!“

d.o. Milan Augustýn Jareš

V pátek dne 9. ledna 2004 se naše církve, pozůstalí a široká veřejnost rozloučili na městském hřbitově ve Dvoře Králové s d.o. mitroforním protopřevytem Jiřím Tomáškem, okružním protopřevytem (arciděkanem) východočeským. Pohřební obřady u otevřené rakve a do hrobu, kromě autora těchto řádků, vykonal d.o. metropolitní protopřevyter ThDr. Jaroslav Šuvarský, PhD., ředitel ÚER, s duchovním správcem v Hradci Králové d.o. Mgr. Milanem A. Jarešem a duchovním správcem v Lanškrouně d.o. Mgr. Patrikem Ludvíkem za přítomnosti severočeského okružního protopřevytera d.o. Mgr. Vladimíra Jachňuka, arciděkana ze Žatce, a římskokatolického administrátora děkanství ve Dvoře Králové P. Jana Czeckala, MSF, a faráře Československé církve husitské z Trutnova Karla Tomáše a několi-

ka set smutečních hostů. Otec Tomášek byl totiž velmi oblíben ve svém okolí a pro příkladný křesťanský život byl ctěn i duchovními a věřícími z jiných církví. Kněžský pohřeb zpěvem citlivě doprovázelo kvarteto katedrálního chrámu sv. Cyrila a Metoděje z Prahy řízené sbormistryní ses. Boženou Berounskou.

V promluvě, která předcházela poslední cestě zesnulého k místu odpočinutí, řekl otec protopřevyter Jaroslav: „Na začátku nového roku 2004 smrt otevřela zeširoka dveře a člověk, kterého máme rádi, do nich vstoupil. Nemluvíme o otci Jiřím v minulém čase. Ve Starém zákoně se praví: Láska je silnější než smrt. Láska nemůže být znehodnocena smrtí. Nemůžeme dovolit, aby se naše láska k otci Jiřímu stala věcí minulou, což by znamenalo, že nevěříme v pokračování života člověka, který zemřel.“

Pozemský život otce Jiřího začal na Volyni, na Ukrajině, kam mnoho poctivých a pracovitých lidí přišlo v 19. století z Čech hledat obživu a realizovat své sny a ideály. Dařilo se až do doby, kdy zlá, nelidská ideologie zvítězila v Rusku. A toto zlo provázelo volyňské Čechy, také i mladého Jiřího Tomáška, nejenom v Rusku, ale i v původní vlasti, kam se vrátil se svými rodiči Marií a Karlem v roce 1947.

Jeho tatínek byl na Volyni sbormistrem pěveckého církevního sboru, a tak se zpěv ozýval i doma. A když malý Jirka dostal housličky, byl na vrcholu blaha. Na housle si zahrál skoro každý den až do konce života.

Jak jeho tatínek, tak později otec Pařízek, velký pravoslavný misionář, zasel i Jiřího semínko víry v Boha a lásky k bližnímu. Proto odchází na studium teologie, které však musel přerušit, protože byl povolán na vojenskou základní službu. Po vojně studoval bohosloví dálkově.

Na začátku roku 1956 se v Trutnově po božské Liturgii poprvé setkává s Marií Kolocovou a v srpnu téhož roku v chrámu sv. Iliji v Josefově přijali svátost manželskou. Od té doby mu byla mátuška Marie věrnou, zdatnou a dobrou manželkou a pomocnicí. Následovalo vysvěcení na kněze a ustanovení v církevní obci Ústí nad Labem.

Pro nepřekonatelné potíže se státní správou musel otec Jiří odejít téměř na 10 let do civilního zaměstnání. Pracoval na poště ve Dvoře Králové a v závodě Rico v Koclířově. Tam také hrál v závodní kapele, kterou později vedl.

Až v roce 1966 se vrátil do duchovenské služby. Byl ustanoven duchovním správcem pravoslavné církevní obce Jaroměř – Josefov. Dále obsluhuje Lanškroun, Koclířov, Pardubice, Hradec Králové, Broumov a Trutnov. Díky své dobré a přátelské povaze je hodně oblíben a lidé ho mají rádi. Za svoji oddanou službu byl otec Jiří jmenován východočeským okružním protopresbyterem a byl volen do ústředních církevních orgánů. Nyní je členem Pražské eparchiální rady.

Otec Jiří dobře rozuměl slovům Pána Ježíše: „Ne vy jste si vyvolili mne, ale já jsem si vyvolil vás.“ Ne on, ale Pán Ježíš Kristus si vyvolil Jiřího a určil mu nejvýznamnější povolání kněze. Kněz posvěcuje sebe i svěřený lid udělováním svátostí. Jemu platí nadále slova Ježíšova: „Jděte a učte a křtíte.“ Jemu svěřil Spasitel moc: „Komu hříchy odpustíte...“ Knězi platí příkaz sloužení božské Liturgie: „To činite na mou památku.“ Kněz maže nemocného ve jménu Páně posvátným olejem, aby mu byla odpuštěna hříchy a uzdraven ho.

Kněz stojí u kolébky člověka, uděluje svátost manželství, stojí u rakve svých farníků. O něm platí slova apoštola: „Radujte se s radujícími, plačte s plačícími.“

Kněz plní příkaz Kristův: „Učte!...“ Dívá se do dětských tváří a učí je slovu Božímu, pravdám víry, dívá se každou neděli a nyní vlastně každodenně do tváří dospělých a čte jim slovo Boží, vysvětluje jim jeho smysl. Kněz nejen učí, ale těší, někdy napomíná, jak to dělal náš Pán Ježíš Kristus.

Kněz nečeká pochvalu, ani díky, vždyť smyslem kněžského života je naplňování hesla sv. Pavla: „Život je mi Kristus a smrt je mi ziskem.“ Po dobrém životě smrt je andělem, otevírajícím brány věčnosti.

Proto se kněz také modlí večerní modlitbu: Nyní, Pane, propouštíš služebníka svého v pokoji...

Stojíme dnes u rakve pravoslavného kněze, který děkuje za milost kněžského povolání.

Prožil svá léta v této farnosti, 38 let sloužil Pánu a Církvi do posledního dechu a nyní odchází se slovy apoštola Pavla: Dobrý boj jsem bojoval...

Loučíme se s naším bratrem a pastýřem. Děkujeme mu za světlo, které vnesl do světa, do našeho života. Děkujeme mu za jeho kněžskou práci, modlitby, slovo Boží, za dobrý příklad a přejeme mu, aby byl oslaven v království Božím.“

Za zpěvu „Trojsvaté písně“ došel pohřební průvod k otevřenému hrobu, kde se s otcem Jiřím po příslušných modlitbách rozloučil také autor těchto řádků. Především mu poděkoval za jeho obětavou pastýřskou službu. Vykonal ji ne jako nájemník, ale jako hluboce věřící člověk, jehož hlavními zásadami bylo svaté evangelium lásky, smíření a pokoje.

Při zpěvu „Věčná paměť“ spustili nejbližší přátelé tělesné pozůstatky o. Jiřího do hrobu zapečetěného ke druhému a slavnému příští Pána našeho Ježíše Krista.

archiepiskop Kryštof

prot. Jiří Tomášek

PANYCHIDA

30. prosince 2003, v den výročí zesnutí Jeho Blaženstva, metropolitů českých zemí a Slovenska, vладыky Doroteje, se v Praze v chrámu Zesnutí přěsvaté Bohorodice ko-

modlitby v chrámu Zesnutí přěsvaté Bohorodice

na panychida za jeho duši. Ráno před devátou hodinou jsme se sešli v chrámu Zesnutí přěsvaté Bohorodice v Praze Na Olšanech. Právě do chrámu, ve kterém vладыka tolikrát sloužil, jsme se sjeli z mnoha míst naší republiky, abychom vzpomněli našeho drahého zesnulého vладыku, metropolitu Doroteje a společně se modlili za jeho duši.

V čele našeho shromáždění stál u prestonu vладыka Kryštof spolu s místním duchovním správcem o. archim. Silvestrem a dalšími duchovními.

NOVOROČNÍ ÚVAHA

Snad každý z nás si v nadcházejícím roce činí předsevzetí, které hodlá dodržet. Maně se tu ovšem vybaví přísloví: „Cesta k peklu je vydlážděna dobrými předsevzetími“. Člověka tu napadne, když si po novoročním slibu „víc už nebudu kouřit“ třetího ledna (nejpozději) znovu zapálí... Pak se stydí (tak den – dva) a potom zapomene a klidně si dál (už nerušeně) vykuřuje.

Z toho plyne dobré poučení: neslibuj si nikdy to, co jen těžko uneseš. A potom také: nezaměřuj se jenom na sebe (i když pravda,

Chrám se postupně zcela zaplnil věřícími, jimž vzpomínka na drahého vладыku Doroteje zůstává v srdcích stále živá.

Po liturgii jsme se odebrali k hrobu. Modlili jsme se za vладыku. Počasí bylo velmi chladné, ale věděli jsme proč snášíme obtíže. Ale jakoby bylo stále obtížnější sejít se a posloužit krátkou bohoslužbu, pomodlit se a prožít pár chvil ve společenství věřících zvláště jedná-li se o služby připadající na pracovní den.

Po modlitbách jsme sestoupili pod chrám, do krypty k malé hostině na počest zesnulého. Postní pokrmy byli velmi pečlivě připraveny a hostitelky se o všechny návštěvníky velmi pěkně starali.

-b-

modlitby u hrobu drahého vладыky metropolitu Doroteje

od sebe musíme začít), ale myslí také na ty, kteří tě obklopují, setkávají se s tebou a at chceš nebo nechceš, spoluvytvářejí tvůj život. Křesťan jim říká „moji bližní“. Pro člověka věřícího v Krista je bližním každý člověk, at patří do osobní rodiny nebo je svým původem či postavením vzdálen.

Stále je to bližní – to je blízký...

Když se zamyslíme, často se nám někteří lidé zdají hodně vzdálení. Nemyslím na ty vysoko postavené, kteří se kolem nás někdy jen mihnou v naleštěné limuzíně, ale prá-

vě na ty, se kterými se velmi často potká-
váme. Postávají na rozích ulic v ošuntělých
oděvech, zahřívají si zkrhlé ruce a často se
stydí za to, že žebrají. Někteří z nich jsou
i tělesně postižení, jiní zase vypadají tak, že
by si mohli třeba na živobytí vydělat – a pře-
ce nemohou. Jejich životní cesta je mnohdy
taková, že jim to neumožňuje.

Můj dobrý známý jednoho oslovil: „Jak
můžete dopustit, aby vám takhle život utíkal
pod rukama? Pracujte přece!“ Nedostal od-
pověď. Když se mi s tím svěřil, řekl jsem mu:
„Hochu – tihle lidé jistě vědí to, co jsi jim při-
pomněl, ale téměř tě neslyší. Víš, jakou kru-
tou cestou třeba prošli? Víš, že už se ani o nic
nesnaží, nic je nebaví a jejich smutek – ten
vnitřní – je tak velký, že se jim zdá všechno
zbytečné?“ Téměř mě nedovedl pochopit. Měl
by raději říci: „Tímto ti mohu přispět. Teď se
pokus ty hledat novou cestu životem, pros
Boha, aby tě na ni postavil a pomohl ti po ní

kráčet. Nevěř, že nemůžeš! Bůh je dobrotivý
a jeho cesty jsou nevyzpytatelné právě tak, ja-
ko i jeho zkoušky. Pomodlím se za tebe!“

Pomáhejte takovým lidem i všem, jak
můžete. Často se vymlouváme, že nemůže-
me, ale častěji nechceme. Já se snažím vždyc-
ky pomoci – almužnou i tím, čím mohu.

Neptám se po tom, co dotyčný s almuž-
nou udělá. To už je mezi ním a Bohem, ale
pravidlem je, že pomoci bychom měli vždy
a zásadně všem, kterým říkáme bezdomovci
či jinak, neměli bychom je odmítat – a odsu-
zovat. „Nesudte, abyste nebyli souzeni“, říká
Písmo svaté a myslím, že pro tyto příležitosti
to platí více než kdykoliv jindy a jinde.

Pomáhejme, drazí přátelé, a podpírejte
všechny, kteří třeba na životní pouti klopý-
tají nebo vrávorají.

Věřte, že dobrotivý Bůh nám provždy
pomůže.

Čestmír Gorazd Kráčmar

DVĚ NOVÉ KNIHY NAŠICH VLADYKŮ

Každý čtenář dobře ví, že v Bibli najde
místa, kde Pán Ježíš Kristus nabádá své uč-
níky k tomu, aby šířili jeho učení slovem
i písmem po celém světě. Tedy k misijní čin-
nosti. A oni s nasazením života toto posláni
plnili. Naše soudobá konzumní společnost
odnaučila člověka číst. Značná část našich
bližních se spokojí s bezmyšlenkovým sle-
dováním televizních programů a ti, kteří
ještě číst nezapomněli, sahají po zábavné
beletrii postrádající mnohdy jakékoli mo-
rální aspekty. Duchovní literatura stojí na
okraji pozornosti většiny našich spoluob-
čanů. Mezi veřejností je spíše zájem o „du-
chovní“ literaturu nejrůznějších sekt. Dove-
dou ji šířit přímo s misijní dravostí, kterou
bychom jim mohli závidět.

Pokud vyjde v naší církvi nějaká nová
knížka, je s podivem, jak vlažně se v někte-
rých farnostech ujmou duchovní otcové její
propagace. Nechce se nám věřit, že nedove-
dou mezi svou mnohdy početnou pastvou
uplatnit třeba jen několik výtisků. Jedná se

samozeřejmě o dobré knihy, které mohou čte-
náře obohatit. Z několika titulů, jež vyšly
v roce 2003, jsme vybrali pro podrobnější
informaci dvě knihy našich vладыkŮ. Je za-
jímavé, že obě vyšly v období našich největ-
ších církevních svátků: první v období sva-
té Paschy a druhá s blížícím se Narozením
Pána Ježíše Krista.

Kniha vладыky archiepiskopa Kryšto-
fa „Vím, komu jsem uvěřil“ je koncipová-
na jako sborník článků. První z nich, podle
něhož dostala kniha své jméno, napsal ve
svých 18 letech.

Kniha je rozdělena do šesti kapitol:

- 1) Zamyšlení na prahu třetího tisíciletí
- 2) O víře
- 3) V milosti Boží
- 4) Články s historickou tematikou
– Pravoslaví u nás
– Pravoslaví ve světě
– Sociologie
- 5) Ze života svatých
- 6) Biblická zamyšlení

Nechybí ani barevná obrazová příloha. Vydavatelem je Pravoslavná akademie. Na 284 stránkách můžeme sledovat autorův duchovní růst, jeho lásku k naší pravoslavné církvi, skromnost a pokoru. Je to celoživotní vyznání prosté a upřímné. Může vnést do našich duší Boží světlo a mír.

Kniha je psána kultivovaným, srozumitelným jazykem. Dobře se čte, neboť je obsahově i výrazově dostupná čtenáři jakékoli věkové či profesní kategorie.

Druhou knihu vydal vladyka Simeon v olomouckém nakladatelství Fontána. Jedná se o ilustrované evangelijní dějiny s názvem „Ježíšův příchod“. Je to vlastně učebnice vypracovaná s přihlédnutím k pedagogickému principu přiměřenosti.

Ve dvaceti kapitolách na 200 stránkách jsou rozpracovány známé biblické příběhy. Každá kapitola je uzavřena problémovými otázkami. Na konci knihy jsou shrnující otázky.

Krásný literární jazyk knihy je známý z autorových promluv. „Ježíšův příchod“ vybízí čtenáře k přemýšlení o duchovních problémech a posiluje ve víře. Je určen převážně mladým. Poučí však všechny, kteří touží po bližším poznání pravoslaví, Písma svatého a křesťanství.

Cena knihy „Vím, komu jsem uvěřil“ je 70,-Kč, cena knihy „Ježíšův příchod“ je 200,-Kč a můžete si je objednat v našich ústředích v Praze i v Olomouci nebo u svých duchovních otců. Obě vám vřele doporučujeme.

PRVNÍ PRAVOSLAVNÝ CHRÁM NA KUBĚ

V neděli 25. ledna t.r. byl v Havaně vysvěcen první svatostánek pravoslavné církve na Kubě. Katedrálu sv. Mikuláše vysvětil Jeho Svatost Bartoloměj I. konstantinopolský patriarcha, první mezi sobě rovnými patriarchy, duchovní představitel 140 miliónů pravoslavných křesťanů na světě. Přiletěl na ostrov ve středu a dostalo se mu osobního přivítání od Fidela Castra.

Bohoslužeb se účastnili také kubánský vůdce a členové jeho vlády. Patriarcha Bartoloměj I. je prvním hierarchou, který přiletěl na návštěvu Latinské Ameriky a Castro tuto skutečnost vnímá jako velkou čest pro Kubu.

Patriarcha při své návštěvě označil ekonomické embargo, které na Kubu uvalily Spojené státy za „historický omyl“ a zároveň vyzval tyto země k dialogu založeném na důvěře. „Všechno se dá vyřešit vstřícným postojem“, poznamenal.

Katedrála sv. Mikuláše byla postavena v srdci koloniální Staré Havany v blízkosti

Vysvěcení havanské katedrály sv. Mikuláše se kromě konstantinopolského patriarchy Bartoloměje I. (vlevo) účastnil i kubánský vůdce Fidel Castro (vpravo) a členové jeho vlády.

přístavu. Mozaiky, ikony, zlaté lustry a ručně vyřezávané dřevěný oltář byly přivezeny z Řecka.

Stavbu katedrály financovala kubánská vláda, která začala tolerovat náboženské obřady v roce 1992. Komunita pravoslavných věřících na Kubě čítá 2000 až 3000 osob, zejména z řad Rusů a Ukrajinců. *čtk*

Z PROGRAMU ARCIBISKUPA VLADYKY KRYŠTOFA V ÚNORU A BŘEZNU 2004

vladyka s pomocí Boží hodlá:

- 17.-20. 2. Účastnit se Mezinárodní konference, na téma: „Křesťanská sebereflexe, inspirována globálními informačními technologiemi“ /Христианское самосознание и вызовы глобальных информационных технологий/, kterou pořádá Pražská eparchie Pravoslavné církve v českých zemích spolu s Mezinárodním fondem jednoty pravoslavných národů, v Praze.
22. 2. Sloužit sv. archijerejskou liturgií v katedrálním chrámu Zesnutí přesv. Bohorodice Na Olšanech v Praze 3 (10.00 hod.), v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9, Praha 2 sloužit velkopostní večerní bohoslužbu se vzájemným odpuštěním (17.00 hod.).
23. 2. Číst velkopostní kající kánon sv. Andreje Krétského v chrámu sv. Nikolaje (Mikuláše) v Rooseveltově 29 v Praze 6 (17.00 hod.).
24. 2. Číst velkopostní kající kánon sv. Andreje Krétského v chrámu Zesnutí přesv. Bohorodice Na Olšanech v Praze 3 (16.00 hod.).
26. 2. Přednášet pro studenty 2., 3. a 5. ročníku denního studia PBF PU v Prešově.
28. 2. Sloužit sv. liturgií v 1. sobotu velkého postu sv. Theodora Stratela v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9 v Praze 2 (8.00 hod.).
29. 2. Sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu sv. Petra a Pavla v Karlových Varech (10.00 hod.).
4. 3. Přednášet na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně řečtinu (13.20 hod.).
7. 3. Sloužit sv. archijerejskou liturgií v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově 9 v Praze 2 (9.30 hod.).
8. 3. Na pozvání bratra patriarchy ČČSH ThDr. Jana Schwarze účastnit se setkání v Poslanecké sněmovně u příležitosti 154. výročí narození Tomáše Garigue Masaryka (16.00 hod.).
14. 3. Sloužit sv. archijerejskou liturgií v chrámu sv. Trojice v Koclířově a vykonat po ní vizitaci církevní obce (9.00 hod.).

JÁKOBOVI SE RODÍ DĚTIČKY

Jákob je stále služebníkem svého strýce Lábara, ale je už ženatým člověkem a jeho rodina se rozrůstá. Lea Jákoba miluje, snad vroucněji než Ráchel, a těžce nese, když cítí, že její láska není opětována se stejnou vroucností. A Hospodin, který soucítí s tím, kdo je zarmoucen, těší Leu tím, že jí dává jednoho krásného syna za druhým. Tak se rodí nejstarší Rúben - jeho jméno znamená „hledte, syn“ - pak Šimeón, což znamená „Vyslyš“ a svědčí o tom, jak o synka maminka prosila - pak Lévi, „Přidružitel“. Snad tím

jménem chtěla Lea vyjádřit, že z jejích synů se už stává celá družina. Když se jí narodil čtvrtý syn, dala mu jméno Juda, což znamená „Chválící“. Lea je šťastná maminka a pocituje svůj čtvrtý porod za vděčnou chválu Hospodinu. Bude to Juda, kdo se později stane stařešinou rodu s pravomocí i nad staršími bratry, jeho potomkem bude král David, Šalamoun, Recha-

DĚTEM

beám a ostatní judští králové a později Josef, manžel maminky Ježíše Krista.

Ráchel svou starší sestru Leu milovala, jistě jí přála radost z mateřství, ale ji samu trápilo, že ona sama děti pořád nemá. Snad se i bála, že nedá-li ona Jákobovi syny, ztratí časem jeho lásku. Jistě se v tom mylíla a také čtyři pět bezdětných let pro mladičkou Ráchel nemuselo znamenat, že zůstane bezdětná vůbec. Neměla však trpělivost a rozhodla se udělat to, co kdysi udělala Jákobova babička Sára. Použila svou otrokyni Bilhu, aby ta „porodila do jejího klína“ jako kdysi porodila egyptská otrokyně Hagar do Sářina klína Izmaele. Tak se narodili postupně dva synové, které Ráchel hrdě považovala za své. Prvému dala jméno Dan, co znamená „Obhájce“, druhému Neftali, „Vybojovaný“. Jména svědčí o tom, že Ráchel brala mateřství i trochu jako soutěženi se svou sestrou. Tak to pochopila i Lea, a ač měla už vlastní čtyři syny, udělala totéž co Ráchel a použila své otrokyně Zilpy, aby rodila do jejího, Leina klína a tak zachovala své paní její mateřský náskok. Tak se narodil Gád (Štěstí) a Ašer (Blahoslav).

Bible vypráví, že malý Rúben ve dnech, kdy se žala pšenice, se zatoulal do polí a našel poměrně vzácnou rostlinku, které se říkalo „jablíčka lásky“ a věřilo se o ní, že předloží-li je žena muži, on ji bude ještě více milovat. Dal je své mamince. Ráchel to viděla a začala je na Lee loudit. Lea

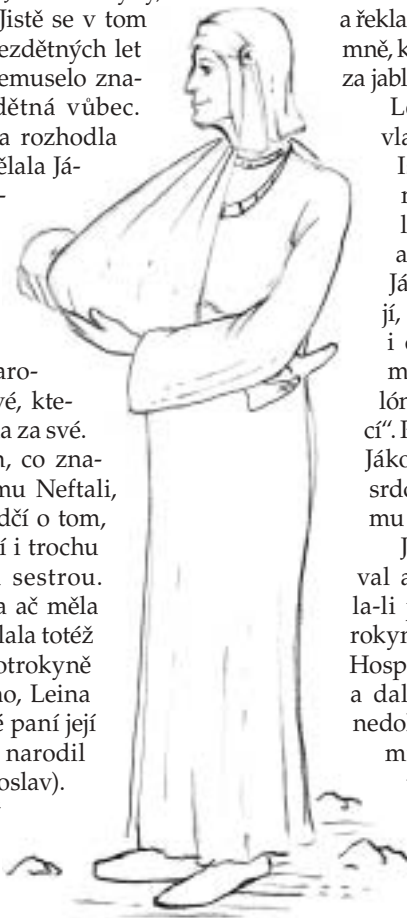
pocítila hořkost. Na co je sestra potřebuje? Vždyť má i tak celé Jákobovo srdce! Ráchel pochopila. „Dnes by měl být Jákob u mne, ale za ta jablíčka ti ho pro dnešek přenechám.“

A tak, když se Jákob vracel domů, vyla mu Lea vstříc, vzala ho za ruku a řekla mu vesele: „Dnes půjdeš ke mně, koupila jsem si tě pro dnešek za jablíčka svého synáčka.“

Lei se pak narodil znovu vlastní syn. Dala mu jméno Isachar. Znamená to „Za mzdu najatý“. Vzpomínala na ten večer s jablíčky a začala si uvědomovat, že Jákobovi křivdí, když se bojí, že ji nemá dost rád. Proto i dalšímu, poslednímu svému synovi dala jméno Zabulón, což znamená „Zůstávající“. Pochopila, že bez ohledu na Jákobův vztah k Ráchel, jeho srdce zůstává i u ní. Porodila mu pak ještě dceru Dínu.

Jákob všechny děti miloval a nedělal rozdílu, porodila-li je manželka nebo její otrokyně. Když se však nakonec Hospodin smiloval nad Ráchel a dal jí vlastního syna Josefa, nedokázal Jákob přemoci svou mimořádnou lásku k tomuto dítěti. Nedokázal mu nenadržovat. Jméno Josef znamená „Přidej“. Ráchel se nehodlala spokojit s tímto jediným synem, kterého sama porodila. Opravdu, za několik let porodí ještě jednoho syna, ale jeho život zaplatí vlastním životem.

váš vладыka Simeon

Vydává Pravoslavná církev v Českých zemích, P. O. Box 655, CZ-111 21 Praha 1.

Hlavní redaktor: Dr. Čestmír Kráčmar, Soukenická 10, 110 00 Praha 1. Technický redaktor: Boris Havel.

Redakce si vyhrazuje práva na případné úpravy, či krácení zaslaných příspěvků.

Uzávěrka každého čísla je 10. den předcházejícího měsíce. Vychází druhý týden v měsíci.

Litografie Lokša PrePress Rakovník, tisk Tuček tiskárna Rakovník.

Jedno číslo Kč 17,-, pro předplatitele u distribučního střediska v Praze Kč 16,-.